

בס"ד

הטיגריס התעורר

מתוך "ליקוטי שמואל"

עורך ומלקט ש. אייזיקוביץ

eisikovits1@gmail.com

הגיליון מופיע באתר 'לדעת' וכן ניתן לקבלו לאימייל מדי שבוע על ידי שליחת בקשה. eisikovits1@gmail.com,

058-4852-443

אודה לכם אם תעבירו את העלון לאנשיכם או כתובות של נציג עלון. אשמח לקבל הערות מחכימות ובל"נ אשתדל להתייחס אליהם. גם רשות להדפיס / לחלק / להעתיק / לשמור. - בשעת הצורך הרשות נתונה לאמור מהדברים שבעלון אף שלא בשם אומרם. אבל הבא להדפיס וידפיס בשם אומרם. יביא גאולה לעולם. כמו כן יש אפשרות לקבל כל עלון בכל שפה כמעט שתרצו בתרגום של ווארד .

החיבור הראשון הופיע במסגרת

'מפעל ליקוטי שמואל'

"זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו"

בשעה טובה ומוצלחת, בסייעתא דשמיא, רואה אור ספר חדש ומפעים

ליקוטי שמואל – חומש בראשית

לאחר שנים של עיון, איסוף, ליקוט ועריכה, יוצא לאור ספר ייחודי המאגד –סוף מעשה במחשבה תחילה את מיטב הקטעים, המאמרים, הסיפורים והמשלים שהופיעו בעלוני פרשת השבוע בשנים האחרונות. דברי חן ושכל טוב, שנבחרו בקפידה וערוכים בטוב טעם, כדי להחיות את הלב ולהאיר את השולחן

- מתוכן הפרקים: רעיונות מאירי עיניים לפרשיות השבוע • משלים מעוררי מחשבה • סיפורים נוגעים ללב • פנינים להעשרה ולהעברה בשולחן שבת

מתאים ללימוד אישי, למסירת דבר תורה ולשיחה משפחתית

ערוך ומוגש בעמל רב על ידי הרה"ג שמואל אייזיקוביץ שליט"א

כעת למכירה במחיר שווה לכל נפש – כרך ראשון על חומש בראשית

60 ש"ח

בלבד

להזמנה:

<https://dash.bookpod.co.il/product/2231>

הטיגריס התעורר (אברהם דוד ברנד)

בפינה הצפון-מערבית של דרום אמריקה שוכנת קולומביה. מדינה ענקית (ה-27 בגודלה בעולם), בעלת אוכלוסיה של למעלה מ-50 מיליון תושבים. בשנים האחרונות נזכר שמה של קולומביה שוב ושוב בהקשרים לא מחמיאים במיוחד. המדינה הדרום-אמריקאית ניהלה קמפיין אנטישמי ואכזרי, ומיתגה את עצמה כאחת ממובילות המאבק הבינלאומי נגד ישראל.

בזירה הבינלאומית, קולומביה לא נחשבת למדינה אהודה במיוחד. חרף גודלה העצום ומיקומה המרכזי בציר שבין אמריקה הצפונית והדרומית, היא נתפסת כשחקנית משנה בלבד בפוליטיקה הסבוכה של מדינות דרום אמריקה. עשורים של שפיכות דמים בלתי נגמרת, עוני נורא וכנופיות פשע שמשתוללות ללא הפרעה, הפכו את קולומביה לאחד היעדים המסוכנים ביותר בעולם. יעד מסוג כזה שגם התיירים ההרפתקנים ביותר יחשבו פעמיים לפני שיבקרו בו. אולם כעת מגיע הנשיא שמבטיח לשנות את הכל. אַפֶּלֶךְ דוֹדָה לָהּ אֶסְפֶּרֶיאלָה, אשר נבחר לתפקיד בסוף חודש סיוון האחרון וצפוי להיכנס לארמון הנשיאות בעיר הבירה בוגוטה במהלך החודש הקרוב, מבטיח לשנות את השיטה מהשורש. לשים קץ למלחמה, לחסל את ארגוני הפשיעה, וגם – לשקם את היחסים עם ישראל ולהעביר את השגרירות לירושלים!

כדי להבין את משמעותה של מהפכה זו ולנתח את הסיכויים לכך שבקרוב נראה שגרירות קולומביאנית בירושלים, עלינו לשוב לאחור ולהבין את סיפורה העגום של קולומביה. טרור,

פשיעה וחטיפות במובן מסוים, קולומביה הינה המדינה הוותיקה ביותר בדרום אמריקה. כבר בשנת תק"ע הכריזה קולומביה על עצמאותה משלטון האימפריה הספרדית, ובהמשך הובילה את שחרור כל דרום אמריקה מעול הכיבוש הספרדי. 'רפובליקת קולומביה הגדולה' שלטה בתחילה על רוב רובה של דרום אמריקה, אולם בהדרגה פרשו עוד ועוד מדינות מאיחוד זה, ובשנת תרס"ג נותרה קולומביה בגבולותיה הנוכחיים.

במשך למעלה ממאה שנה נחשבה קולומביה לאי של יציבות וסדר בתוך הג'ונגל הדרום-אמריקאי. בעוד ששכנותיה נאלצו להתמודד עם דיקטטורים מתחלפים, הפיכות צבאיות ומלחמות עקובות מדם, בקולומביה נרשמו עשורים ארוכים של שקט ושגשוג. קולומביה מיתגה את עצמה בתור יצואנית הקפה הגדולה בעולם, והפולים המרירים הללו נחשבים למרכיב קריטי בכלכלת המדינה. תקופת השקט תמה בשנת תש"ח. מועמד פופולרי לנשיאות נרצח בנסיבות חשודות, ובעקבות כך פרצו מהומות קשות בכל רחבי המדינה. הממשלה הגיבה למהומות ביד קשה, ומפגינים רבים נרצחו באש המשטרה. בעקבות כך פרץ מרד גלוי של כוחות שמאל קיצוניים באזורי הספר של המדינה. מלחמה זו נמשכת מאז ועד ימינו, כאשר ארגוני המורדים שולטים בחלקים מהמדינה ומבצעים פעולות טרור נגד מוסדות המדינה הקולומביאנית. ארגוני הטרור הקולומביאניים הפכו לנואשים יותר משנה לשנה, וכדי לממן את עצמם החלו לחטוף אזרחים תמימים ולשחרר אותם בתמורה לכופר. תיירים נחשבים ליעד מועדף עבור חטיפות, שכן מדינות המוצא שלהן יכולות לשלם סכומי כסף גדולים יותר. אזרחים ממורמרים שמאסו באוולת היד של המדינה והצבא נגד החטיפות הקימו ארגוני טרור משלהם, שנאבקו במיליציות השמאל באכזריות לא פחותה. אל תוך מלחמת ההכל בכל הזו נכנס עד מהרה גורם נוסף: ארגוני הפשיעה. החל משנת תש"מ הפכו ארגוני הפשיעה לכוח החזק ביותר בקולומביה. הם השתלטו על שטחים ברחבי המדינה ושלטו בהם שלטון ללא מצרים. קולומביה הפכה למרכז הסחר העולמי בחומרים מסוכנים, ומדי יום נרצחו בה עשרות עד מאות אנשים בשל גחמותיהם של הפושעים. ארגוני הפשיעה עשו במדינה ככל העולה על רוחם וביססו את כוחם באמצעות חטיפות ורציחתם של פוליטיקאים, שופטים וקצינים בכירים. אחד משיאיו של מסע הטרור נרשם בשנת תשמ"ט, כאשר קרטל מדיין פוצץ מטוס נוסעים בנסיון להתנקש במועמד לנשיאות ססאר גויריה, שאמור היה לטוס בו. כל 107 הנוסעים ואנשי הצוות נהרגו, ושלושה בני-אדם נוספים נהרגו על הקרקע. גויריה עצמו לא עלה לטיסה. מי שכן היו על המטוס היו כמה אזרחים אמריקניים, ומותם זעזע את הציבור האמריקני. כאשר נבחר גויריה לנשיאות העניקו לו האמריקנים את כל הסיוע הנדרש כדי למגר את שלטון האימים של כנופיות הפשע. בסיוע האמריקנים הצליח צבא קולומביה לפרק את ארגוני הפשיעה בזה אחר זה, וכוחות מיוחדים אמריקניים חיסלו את ראשי השודדים. הסכם כושל והיפופוטמים היחלשותן של כנופיות הפשע תרמה להשבת השקט היחסי בערים הגדולות, אולם באזורי הפריפריה הכפריים ניצלו ארגוני הטרור את יציאתם של הפושעים הפשוטים

מהזירה כדי לשוב ולחזק את מעמדם. הם המשיכו את תעשיית הרצח, החטיפות והסחר בחומרים מסוכנים במטרה לממן את עצמם, אולם מעמדם הלך ונחלש מיום ליום. בסיוע ארצות הברית הצליחה ממשלת קולומביה לחסל את מנהיגי המורדים בזה אחר זה, ולצמצם את השטח שבו הם שלטו.

בשנת תשע"ה התחולל שינוי דרמטי, כאשר הנשיא חואן מנואל סנטוס נפגש לשיחות שלום עם מנהיגי המורדים. שיחות השלום הבשילו בסופו של דבר להסכם היסטורי שנחתם בהוואנה בירת קובה. סוכם כי ארגוני המורדים יתפרקו מנשקם וימסרו אותו לידי האו"ם, ובתמורה יזכו לחנינה על פשעיהם. בעקבות ההסכם זכה סנטוס בפרס נובל לשלום. למרבה ההפתעה, כאשר נדרש העם הקולומביאני לאשר את ההסכם במשאל עם, רק 50% תמכו בו. מסתבר כי אזרחים רבים היו מוכנים לשלם בעוד כמה שנות מלחמה כדי לבוא דין וחשבון עם הטרוריסטים האכזריים. אף-על-פי-כן החליט הנשיא סנטוס להעביר את ההסכם בקונגרס הקולומביאני, והוא אושר פה אחד בידי חברי הקונגרס.

ההסכם לא הביא לסיום סופי של המלחמה והאלימות. ארגון הטרור הגדול ביותר האף. איי. אר. סי. אמנם התפרק מנשקו והפך למפלגה חוקית בתוך הפוליטיקה הקולומביאנית, אולם ארגון קטן יותר, האי. אל. אן, ממשיך לבצע מעשי טרור וחטיפות ברחבי המדינה. ארגון זה התפרסם במיוחד בשנת תשס"ג, כאשר חטף קבוצה של חמישה-עשר תיירים זרים, ביניהם ארבעה ישראלים. החטופים שוחררו כעבור מאה ימים. בשנים האחרונות מאז מגפת הקורונה, מצבה של קולומביה הלך והחמיר. עוני, פשיעה ואבטלה, דרדרו את קולומביה אל פי פחת. הממשלה איבדה את השלטון בידי מחוזות שלמים שנשלטים בידי כנופיות שונות ומשונות. כדי להבין את חוסר המשילות העמוק בו שקועה המדינה ניתן להתבונן בדיווח אחד מהחודשים האחרונים, אשר הרים לא מעט גבות ברחבי העולם. מתברר כי לצד בעיותיה הוותיקות נאלצת קולומביה להתמודד בשנים האחרונות עם צרה בלתי צפויה: היפופוטמים. כן, דווקא היפופוטמים. כיצד הגיעו יונקי הענק מבית גידולם באפריקה לנהרות קולומביה? התשובה מתחילה באחוזתו של ראש קרטל מדיין, פבלו אסקובר, שהקים במקום גן חיות פרטי והחזיק בו ארבעה היפופוטמים. לאחר שנהרג בשנת תשנ"ד הועברו רוב בעלי החיים לגני חיות, אולם ההיפופוטמים נותרו בשטח. באקלים החם, בשפע המים ובהיעדר טורפים טבעיים הם התרבו במהירות והתפשטו לאורך אגן נהר מגדלנה. כיום מונה אוכלוסייתם כ-200 פרטים, הפוגעים במערכת האקולוגית ובאיכות המים ומציבים בפני הרשויות בעיה יקרה ומורכבת.

אפקט פטרו בעשרות השנים האחרונות נשלטה קולומביה בידי ממשלות ימין שמרני-מתון. היחסים בין קולומביה למדינת ישראל היו מאז ומתמיד ידידותיים למדי. בשנת תש"ז, כאשר נערכה ההצבעה ההיסטורית באסיפת האומות המאוחדות על הקמת מדינת ישראל, בחרה

קולומביה להימנע. בשנים הבאות התחממו היחסים. שגרירות קולומביאנית נפתחה בתל אביב ושגרירות ישראלית נפתחה בקולומביה. קולומביה ראתה בישראל בת ברית פוטנציאלית במאבקה הנצחי נגד ארגוני הטרור וכנופיות הפשע. קולומביה רכשה מהתעשייה הישראלית מטוסי קרב מדגם 'כפיר', טילים ומערכות נשק מתוצרת 'רפאל', רובי 'גליל' וטילי 'פייתון'. מומחי בטחון ישראלים סייעו בהכשרה ובאימון, ושיתוף הפעולה המודיעיני בין המדינות היה הדוק ומבוסס על אמון הדדי. בשנת תשמ"ח נחתם הסכם סחר בין המדינות, ובהמשך, בשנת התשע"ג, אף נוסח הסכם סחר חופשי מקיף. היקף הסחר הגיע לעשרות ומאות מיליוני דולרים בשנה, וכלל ציוד תקשורת, מכונות וטכנולוגיה מתקדמת. לא תמיד היה הכל ורוד ביחסי ישראל-קולומביה. בשנת תשע"ח, כאשר ידיד ישראל איוואן דוקה כיהן בנשיאות קולומביה, הכירה המדינה במדינה פלסטינית. המהלך גרם למורת רוח ניכרת בירושלים, וקעקע את היחסים בין שתי המדינות. במקביל, קולומביה הכירה בחמאס ובחיזבאללה כארגוני טרור. מהלך שנתפס כמובן מאליו במזרח התיכון, אולם הוא מורכב בהרבה בדרום אמריקה, שם התמקמו במשך השנים כנופיות של פעילי חיזבאללה ומשמרות המהפכה האיראניים. לאחר חתימת הסכם השלום בין ממשלת קולומביה לארגוני המורדים תרמה ישראל לקולומביה מנסיגה הרב בפינוי מוקשים.

קולומביה נחשבה גם לבת ברית קרובה של ארצות הברית. להבדיל ממדינות אחרות בדרום אמריקה, כגון ארגנטינה, קובה וברזיל, אשר נשלטו למשך תקופות ארוכות בידי נשיאים ודיקטטורים שהובילו קו עוין ולעומתי להגמוניה האמריקנית באזור, בווינגטון תמיד ידעו כי ניתן לסמוך על תמיכתה של בוגוטה במהלכים שניסתה להוביל באזור. הכל השתנה בשנת תשפ"ב, עם עלייתו לשלטון של איש אחד - גוסטבו פטרו. בצעירותו היה פטרו חבר באחד מארגוני הטרור שזרעו הרס בקולומביה, ועל כך ריצה תקופת מאסר. כפוליטיקאי הוביל פטרו מדיניות של שמאל קיצוני ניאוקומוניסטי. מיד עם עלייתו לשלטון הוא החל לנטוש את הברית המסורתית של קולומביה עם ארצות הברית ומדינות המערב, והחל לקרוץ לרוסיה, סין ואיראן. לאחר כניסתו של דונלד טראמפ לבית הלבן הורעו עוד יותר היחסים בין קולומביה לארצות הברית. פטרו סירב לקבל מטוסים עם אזרחים קולומביאניים שגורשו מארצות הברית חזרה למולדתם. טראמפ, כדרכו, הטיל בתגובה מכסים ענקיים על קולומביה, וכן סנקציות אישיות על פטרו ומשפחתו. היחסים בין השניים הפשירו בהדרגה, כאשר פטרו הסכים להמשיך ולקבל את מטוסי המגורשים. טראמפ אף נפגש עם פטרו בבית הלבן ושיבח אותו לאחר מכן, אולם היחסים בין השניים נותרו מתוחים מאוד. בצעד היסטורי החליט פטרו על שיקום היחסים עם ונצואלה השכנה. בין שתי המדינות שרר נתק מוחלט לאור התמיכה ארוכת השנים שהעניקה ונצואלה לארגוני הטרור בקולומביה. ואולם פטרו קרוב מאוד בדעותיו והשקפותיו למי ששלט באותם הימים בוונצואלה – הרודן ניקולס מדורו. בין השניים שוררת הבנה עמוקה, שלא לומר ידידות

של ממש, ופטרו אף הגיב בסלחנות לארגוני הטרור שממשיכים להטיל חתם על חלקים מהמדינה .

מראשית דרכו הפוליטית התבטא פטרו בעמדותיו האנטי־ישראליות, שלא לומר האנטישמיות. מיד עם עלותו לשלטון הוא החל לצנן את היחסים עם ישראל , אולם היחסים בין המדינות הגיעו לשפל היסטורי לאחר טבח שמחת תורה והמלחמה שפרצה בעקבותיו . זמן קצר לאחר הטבח, בעוד העולם כולו עדיין מזועזע ממראות הזוועה בדרום, טען פטרו כי ישראל מחוללת 'שואה' בעזה. בתגובה השעתה ישראל את היצוא הבטחוני לקולומביה וזימנה את השגרירה לשיחת נזיפה. בתגובה טען פטרו: "אם נצטרך להשעות את היחסים עם ישראל – נשעה אותם. אנחנו לא תומכים ברצח עם." "ביום העשירי למלחמה דרש פטרו מהשגריר הישראלי לעזוב את קולומביה. כעבור חמישה־עשר ימים נוספים הוא הורה לשגרירת קולומביה בישראל לחזור לבוגוטה. ולא זו בלבד, אלא שבחודש תשרי תשפ"ו, על רקע השתלטות חיל הים הישראלי על ספינות 'משט הסומוד' שביקשו לפרוץ אל חופי עזה, הרחיק פטרו וגירש את הדיפלומטים הישראלים האחרונים שנותרו בארצו, וסתם בכך את הגולל על היחסים בין המדינות . עוד לפני כן הודיע פטרו כי קולומביה תצטרף לתביעתה של דרום אפריקה נגד ישראל בבית הדין הבינלאומי בהאג. לשיא הגיעה קריאתו של פטרו להקים 'צבא בינלאומי לשחרור פלסטין'. 'הקהילה היהודית בקולומביה סבלה גם היא במשך שנים מההסתה הפרועה שהובילו פטרו וחברי מפלגתו . התקשורת הממוסדת במדינה העבירה מסרים ארסיים שהגבירו את האנטישמיות במדינה. בארבע שנות נשיאותו של פטרו, מספר האירועים האנטישמיים במדינה צמח באופן מטריד. יהודים בקולומביה דיווחו כי הם אינם מרגישים בטוחים, וחשים כי ממשלתם נטשה אותם. נרשמה גם הגירה שלילית של משפחות יהודיות רבות שבחרו לעזוב את המדינה .

אל טיגרה

אין כל ספק שפטרו היה שמח מאוד להתמודד על כהונה נוספת בארמון הנשיאות, אולם החוקה הקולומביאנית קובעת כי כל נשיא זכאי לתקופת כהונה אחת בלבד. נשיאים רבים בעבר כבר ניסו לשנות את החוק בענין זה, אולם לטווא. פטרו נאלץ אפוא לפנות את כסאו, לאחר ארבע שנים בתפקיד הנשיא, לאחד מידידיו ועושי דברו הנאמנים ביותר . איוואן סֶפֶדָה – סנאטור בבית המחוקקים הקולומביאני, נבחר כמועמד לנשיאות מטעם 'הברית ההיסטורית' - מפלגת השמאל הקיצוני שהקים פטרו. ספדה התגאה בכך שדעותיו שמאלניות וקיצוניות בהרבה מאלו של פטרו, והוא הבטיח להוביל בקולומביה מדיניות כלכלית סוציאליסטית ועמדה קשוחה כלפי ארצות הברית והמערב. גם כלפי ישראל המשיך ספדה את הקו של קודמו, והבטיח שלא לחדש את היחסים בין המדינות . אל מול ספדה ומפלגתו התייצבה מפלגת 'המרכז הדמוקרטי' – מפלגה ימין־מתון ותיקה שהובילה את הנהגת קולומביה במשך עשרות שנים עד עלייתו של פטרו. מנהיגת

המפלגה הבטיחה בין היתר לשפר את היחסים עם ישראל, אולם נתפסה כמנהיגה אפרורית למדי שאיננה מסוגלת להתחרות עם ההבטחות הקוסמות שהבטיח ספדה למצביעיו. לפתע, משום מקום כך נדמה, צצה דמות חדשה אשר הודיעה על כוונתה להתחרות במרוץ לנשיאות. שמו הוא – אבלרדו דה לה אספריאלה, אולם מעריציו מכנים אותו פשוט בכינוי 'אל טיגרה' – 'הטיגריס'. את קמפיין הבחירות שלו הוא כינה "הטיגריס מתעורר". מטראמפ ועד חאבייר מיליי, נדמה כי כבר התרגלנו לדמויות צבעוניות וייחודיות בתפקידי מפתח עולמיים, אבל 'הטיגריס' הוא משהו אחר. העובדה המפתיעה הראשונה לגביו היא, כי מדובר באדם חסר כל נסיון פוליטי. הוא מעולם לא כיהן בתפקיד ציבורי כזה או אחר לא בממשלה ולא באחת מהרשויות המקומיות. הוא עתיד לנחות היישר ממשרדו המפואר אל 'בית נאריניו' – 'מעונו של נשיא קולומביה'. עובדה זו מפתיעה לכשעצמה גם לאוזניים ישראליות, אולם היא מדהימה פי כמה וכמה כאשר מדברים על קולומביה – מדינה שבה מפלגה אחת החזיקה את רסן השלטון בעשרות השנים האחרונות. ללא קשרים פוליטיים חזקים, קשה עד מאוד להתקבל לתפקידים ציבוריים במדינה. אי לכך, הצלחתו של אספריאלה לזנק בבת אחת לתפקיד הבכיר ביותר במדינה, היא חסרת תקדים. אולם העובדה שאספריאלה לא החזיק עד עתה בתפקידים ציבוריים אין משמעותה שמדובר בדמות אנונימית. עוד טרם הכרזתו על התמודדות לתפקיד הנשיא כבר היה אל טיגרה דמות מוכרת וססגונית למדי בחברה הקולומביאנית. מדובר באיש עסקים ועורך דין, שהצליח פעם אחר פעם למשוך תשומת לב ציבורית.

הציבור הקולומביאני, עייף מהבטחות השווא שמכר רו לו הפוליטיקאים משני הצדדים, רואה באספריאלה דמות אנטי ממסדית, שעשויה לנער מעט את מוסדות המדינה החלודים ולהסיר מהם את האבק. מתנגדיו הדגישו שוב ושוב את חוסר נסיונו הפוליטי, אולם רבים בציבור הקולומביאני דווקא ראו בכך יתרון. מתנגדיו מצביעים גם על כמה החלטות עסקיות שנויות במחלוקת אותן קיבל ברבות השנים, וכן על העובדה כי בין קהל לקוחותיו כעורך דין נמצאו גם כמה טיפוסים מפוקפקים ומסוכנים. ידיד הקהילה היהודית מצד שני, אספריאלה ידוע גם בשל קשריו המעולים במדינות המערב בכלל, ובארצות הברית בכלל. נושא מרכזי בקמפיין הבחירות שלו היה ההבטחה להחזיר את קולומביה לציר מדינות המערב, ולשקם את היחסים עם ארצות הברית. בסוגיית ישראל מייצג אספריאלה את ההיפך המוחלט מפטרו. מראשית דרכו הוא מיצב את עצמו כתומך של מדינת ישראל, וכידיד נאמן של הקהילה היהודית בבוגוטה. באשר לשאר הסוגיות העומדות על הפרק, מבטיח אספריאלה לצמצם את האבטלה והעוני בארצו באמצעות רפורמות כלכליות ליברליות. כמו כן הוא הבטיח להפסיק את הסובלנות היחסית שגילה משטר פטרו ביחס לארגוני הטרור השמאליים, והודיע כי ייצא למתקפה עיקשת נגדם.

הבחירות שנערכו היו צמודות וסוערות במיוחד. למעלה מ-26 מיליון אזרחים, מתוך למעלה מ-41 מיליון בעלי זכות בחירה, פקדו את הקלפיות. בשלב הראשון יצאה מועמדת הימין המתון מהמשחק, ואספריאלה עלה לעימות ישיר מול ספדה, לאחר שאיש מהם לא הצליח לגייס את הרוב הדרוש. כאשר נספרו הקולות בסיבוב המכריע התברר כי אספריאלה גבר על יריבו בהפרש דק שבדקים – כ-49 ושני שלישי אחוז לעומת קרוב ל-49 אחוז ליריבו, מרווח של כרבע מיליון קולות בלבד. הפרש זעום במושגים של מדינה כמו קולומביה. עם היוודע דבר נצחונו של אספריאלה, הראשון שמהר להגיב היה כמובן הנשיא טראמפ שהריע בהתלהבות: "הוא ניצח בענק!". בימים הבאים נערכה שיחת טלפון בין שני הנשיאים, כאשר אספריאלה הודה לטראמפ על התמיכה הפומבית שהעניק לו, בעוד טראמפ שיבח את הקמפיין של אספריאלה והצהיר: "הוא יהיה נשיא מצוין." הברית עם קולומביה חשובה מאוד לטראמפ בתקופה זו. הוא מעוניין להמשיך ולגרש מהגרים קולומביאנים שנכנסו לארצות הברית שלא כחוק, ולשם כך הוא זקוק לתמיכה מהשלטונות. כמו כן, הוא מקווה לשתף פעולה עם כוחות הבטחון הקולומביאניים בנסיון לעצור את הסחר בחומרים מסוכנים אשר בסופו של דבר מתנקז רובו ככולו אל ארצות הברית. גם בירושלים מיהרו להגיב: שר החוץ גזעון סער בירך את המנהיג הנבחר וכינה אותו "ידיד אמתי של העם היהודי ושל מדינת ישראל", והביע את בטחונו כי הברית בין המדינות תשוב ותתחזק "יותר מאי פעם". אספריאלה עצמו הצהיר מיד עם כניסתו לתפקיד: "קולומביה תשקם ותחזק את יחסיה עם מדינת ישראל כפי שלא היו מעולם. ישראל יכולה לסמוך על קולומביה כידידה נאמנה ובעלת ברית איתנה". דברים ברורים אלו, היוצאים מפי מנהיג עוד בטרם נכנס לתפקידו, מסמנים היפוך גמור של המדיניות שנהגה בשנים האחרונות. שגרירות בירושלים? הנשיא הנבחר הצהיר על שלוש כוונות עיקריות: ראשית, לחדש את היחסים הדיפלומטיים המלאים שניתקם קודמו. שנית, לכונן מחדש ברית אסטרטגית עם מדינת ישראל. ושלישית – המפתיעה מכולן – להעביר את שגרירות קולומביה לירושלים. נזכיר, כי כיום רק שמונה מדינות פתחו שגרירות בירושלים, כאשר האחרונה שבהן היא סומלילנד. אספריאלה אף עיגן את עמדתו זו בתפיסת עולם רחבה, בהצהירו כי בכוונתו "להגן על העקרונות היהודיים-נוצריים המהווים את יסודה של הציוויליזציה המערבית."

נצחונו של אספריאלה בקולומביה, והצהרותיו המעודדות ביחס לישראל, משקפים מגמה רחבה בהרבה שניכרת בשנים האחרונות: התחזקות ניכרת של מפלגות הימין השמרניות ברחבי דרום ומרכז אמריקה. התחזקות המתאפיינת בחיזוק הברית של מדינות אלו, שבעבר היו חממות טרור ובעלות ברית של איראן, עם ארצות הברית וישראל. הסנונית שבישרה את הגל השמרני השוטף בימים אלו את דרום אמריקה היא נצחונו המרשים של חאבייר מיליי בבחירות לנשיאות ארגנטינה. מיליי הצליח להוציא את ארגנטינה משנים ארוכות של קפאון פוליטי ועוני הולך ומחמיר, וטלטל את מערכות השלטון המנוונות במדינה באמצעות רפורמות כלכליות ליברליות.

לעת עתה עוד מוקדם לקבוע האם אכן הרפורמות של מיליי ייצרו בארגנטינה שינוי לטווח ארוך, אולם אין ספק כי הצלחותיו המרשימות, כמו גם ידידותו הבולטת עם הנשיא טראמפ, מעודדות את הבוחרים במדינות דרום אמריקה לנטות ימינה בקלפי .

בחודשים האחרונים רשמו מפלגות הימין הישגים בשורה של מדינות באמריקה הלטינית, ובהן בוליביה, הונדורס, צ'ילה וקוסטה ריקה. בפרו נבחרה הגב' פוג'ימורי, מועמדת שמרנית הנחשבת לתומכת ישראל . כעת מופנות העיניים לברזיל, שבה ייערכו הבחירות לנשיאות בחודש חשוון תשפ"ז. הנשיא המכהן, לולה דה סילבה, הוא איש שמאל ואחד המבקרים החריפים ביותר של ישראל בזירה הבינלאומית. מולו מתמודד הסנאטור פלאביו בולסונארו, בנו של הנשיא לשעבר ז'איר בולסונארו, הנמנה עם המחנה השמרני ומציג עמדה פרו-ישראלית מובהקת. הסקרים האחרונים מעניקים ללולה יתרון, אך הפער אינו גדול דיו כדי להכריע כבר עתה את גורל המרוץ . אגב אורחא, כאן ראוי לעמוד על דפוס פוליטי המופיע בכמה ממדינות אמריקה הלטינית, אף שאינו אחיד בכולן. חלקים מן המעמד הגבוה והמבוסס, בעיקר במרכזים העירוניים, נוטים לתמוך במפלגות הימין בשל הדגש שהן שמות על בטחון אישי, שמירת הסדר, הגנה על הרכוש והפחתת מסים. לעומתם, אוכלוסיות עניות בפריפריה, באזורים הכפריים ובקהילות הילידיות נמשכות לעתים אל מפלגות השמאל, המבטיחות חלוקה מחודשת של משאבים, שירותים ציבוריים ורפורמות חברתיות. עם זאת, הגבולות הפוליטיים משתנים ממדינה למדינה ואינם מאפשרים חלוקה מוחלטת בין עיר לכפר או בין עשירים לעניים . כמו כן, קשה להתעלם מהמעורבות האמריקנית ההולכת וגדלה בנעשה במדינות דרום אמריקה. לאחר עשורים בהם העדיפה ארצות הברית להתעלם מקיומן של שכנותיה העניות והנחשלות, היא נעשית פעילה יותר ויותר בנעשה בהן. מעורבות זו הגיעה לשיא כאשר הכוחות המיוחדים האמריקניים חטפו את הנשיא המכהן של וונצואלה – ניקולס מדורו, במטרה להחליפו בנשיא נוח יותר לאינטרסים האמריקניים .

מעין סיכום של מגמה מרתקת זו ניתן היה לראות בפגישה לילית שנערכה לפני שבועיים בווינגטון . שר החוץ הישראלי גדעון סער נפגש בפורום מצומצם עם סדרת בכירים ממדינות דרום אמריקה. במפגש השתתפו בין היתר שרי החוץ של ארגנטינה, פרגוואי ובוליביה, וכן שר החוץ המיועד של קולומביה – עומאר בולה. כשושבינת האירוע שימשה היועצת הבכירה למזכיר המדינה האמריקני בנושאי אמריקה הלטינית . בין היתר הצהיר שר החוץ המיועד של קולומביה כי ממשלתו מתכוונת באופן מידי לפתוח את השגרירות בירושלים, וסער התחייב להעניק את כל הסיוע הנדרש לסיום המהלך. שני השרים נדברו גם על ביטול הצורך בוויזות בין המדינות. כמו כן החליטו שני הצדדים לפעול לחידוש היחסים הדיפלומטיים בין המדינות עוד לפני כניסתו של אספריאלה לתפקיד . קשה לדעת כמה מתוך ההבטחות הללו יצליח אספריאלה להגשים ברגע

האמת. כזכור, הוא נבחר ברוב זעום ממש, והוא צפוי להיתקל בפרלמנט מפוצל שחלקים גדולים ממנו עדיין נשלטים בידי השמאל. מדינתו סובלת מחוסר משילות בחלקים גדולים ממנה, וממשבר כלכלי חמור. ואולם אין חולק על כך שמדובר במגמה חיובית, ובציר וושינגטון-ירושלים מקווים כי עוד מדינות יצטרפו בעתיד למהלך.